

Vantaan kaupunki
Kaupunkisuunnittelu AMä
Kaupunginmuseo JMo

Kaivokselan alueinventointi

Työohjelma 5.6.2008

1. Työn tavoitteet

Työn tavoitteena on selvittää Kaivokselan 1960-luvun kerros- ja rivitaloalueen suojeluarvot. Inventoitavan alueen rajaus karttaliitteessä.

Alueesta selvitetään rakentamisen historia, taustaa, rakentamisen vaiheet ja valmistuminen. Mitkä olivat alueen kaupunkisuunnittelun alkuperäiset ideat ja ihanteet sekä ominaispiirteet? Kuinka ideat ja ihanteet loppujen lopuksi toteutuivat? Miten rakennukset sijoittuvat maisemaan ja maastoon ja millaisia pihatiloja ja lähiympäristöä tavoiteltiin ja millaiseksi se muodostui?

Selvitetään alueen kehitys sen valmistumisesta nykypäivään ja peilataan vastaavanlaisiin vertailukohteisiin (esim. Pihlajamäki).

Rakennuskohtaisesti inventoidaan muun muassa

- korkeus, muoto, massoittelu, ominaispiirteet
- julkisivumateriaalit, -värit, parvekkeet, sisäänkäynnit, katokset
- rakennuksen alkuperäisyys
- karkea arvio kunnosta.

Kaivokselan tulipalossa vaurioituneesta kirkosta on tekeillä erillinen inventointi, joten kirkkoa on tarpeen tässä työssä käsitellä vain osana aluekokonaisuutta.

Tonttikohtaisesti inventoidaan muun muassa

- puuston ja pensas- ym. istutusten lajisto siinä määrin kuin vuodenaika antaa mahdollisuuden
- silmämääräinen arvio puuston ja istutusten kunnosta
- arvioidaan, mikä osa kasvillisuudesta on peräisin ajalta ennen alueen rakentamista ja miltä ajalta istutettu kasvillisuus on peräisin
- piharakenteet ja niiden kunto
- arvioidaan, miltä ajalta piharakenteet ovat peräisin.

Pysäköinnistä laaditaan kesän 2008 aikana erillinen selvitys, jonka tulokset ovat konsultin käytettävissä.

Lähteitä muun muassa:

Jussi Kautto, Kaivoksela - asumasolu neitseellisessä metsässä, Helsingin pitäjä 1981 s. 72-77.

Jukka Hako, Kaivokselasta kasvoi kaupunki, Helsingin pitäjä 1981 s. 78-81.

Leena Korhonen, Kaivoksela suomalaisen aluerakentamisen pioneirilähiönä, Pro gradu 2000.

Vantaan kaupungin on tarkoitus laatia Kaivokselaan suojeleusmakaava ja rakennusten korjaustapaohje. Inventoinnin on tarkoitus palvella näitä jatkotöitä.

2. Työn tekijät

Työn suorittaa pääosin konsultti. Työtä ohjaa Vantaan kaupunkisuunnittelun, kaupunginmuseon ja rakennusvalvonnan edustajista valittu ohjausryhmä.

Konsultin tehtävät:

- perustietojen etsiminen arkistoista ja muista lähteistä
- inventointi ja työn kannalta riittävä valokuvadokumentointi
- arkistotutkimuksen ja inventoinnin tuottamien tietojen vertailu, kokoaminen ja esitleminen ohjausryhmälle
- suojeleuarvojen kartoittaminen
- arkisto-, inventointi- ja arvottomistytön tulosten kirjaaminen ja kokoaminen raporttia varten (raportin taitosta ja julkaisusta vastaa Vantaan kaupunkisuunnittelu)
- ohjausryhmän kokousten muistioiden laatiminen

Kaupunkisuunnittelun osuus työn valmistelussa ja ohjauksessa:

- osallistuminen työn ohjaukseen (ohjausryhmään) perustietojen keräämisen ja inventoinnin aikana
- raportin taittoon ja julkaisuun liittyvät työt

Kaupunginmuseon osuus työn valmistelussa ja ohjauksessa:

- osallistuminen työn ohjaukseen (ohjausryhmään) perustietojen keräämisen ja inventoinnin aikana
- konsultin avustaminen museon omissa arkistoissa olevan tutkimustiedon ja historiallisen kuva-aineiston kartoituksessa.

3. Ohjausryhmän kokoonpano

Jaana Moberg, rakennustutkija, kaupunginmuseo, pj

Leena Hiltula, kaupunginmuseon johtaja

Jukka Kullberg, kaupunkisuunnittelujohtaja

Timo Kallaluoto, aluearkkitehti, Länsi-Vantaa

Ville Purma, asemakaavasunnittelija

Anne Mäkynen, maisema-arkkitehti

Kaisa Ikävalko, kaupunkikuva-arkkitehti, varalla lupa-arkkitehti Matti Kärki.

Ohjausryhmän sihteerinä toimii konsultin edustaja. Ohjausryhmän kutsuu kokoon puheenjohtaja / konsultti.

4. Aikataulu

Työn aloitus: 8/2008

Välitulosten esittely ohjausryhmälle: 10/2008
Lopullisten tulosten esittely ohjausryhmälle: 11-12/2008

Materiaali toimitetaan tilaajalle sähköisessä muodossa.

Raportin taittotyö ja painatus tehdään Vantaan kaupunkisuunnittelun toimesta sitten, kun materiaali on täysin valmis ja oikoluettu. Arvioitu aika 2009.

Materiaalin toimitustavasta neuvotellaan erikseen.

Yhdyshenkilö: Ritva-Leena Kujala, 8392 2992, ritva-leena,kujala@vantaa.fi

5. Työn vaiheet

5.1 Perustietojen kerääminen

Arkistotutkimus tehdään sillä tarkkuudella kuin on alueen suojeluarvojen määrittelyn kannalta tarkoituksenmukaista.

Lähdemateriaalina mm.:

- suunnittelu- ja rakennusajankohdan rakennus- ja asemakaavat ja muut ympäristöä koskevat suunnitelmat, vanha kartta-aineisto
- tilasto- ja rekisteritiedot, lupa-asiakirjat ja muu kaupunginarkistosta löytyvä tieto
- vanhat valokuvat (kaupunginmuseosta, rakennustaiteen museosta ym.)
- mahdollinen muu olennainen tilaajaan, suunnittelijaan tai rakennukseen liittyvä arkisto- yms. tieto (esim. luonnospiirustukset rakennustaiteen museon arkistosta, mahdolliset alkuvaiheen toimijoiden haastattelut)
- Arkkitehtilehdessä yms. julkaistut artikkelit
- piha- ja puistosuunnitelmat
- julkisten viheralueiden sekä katujen osalta kasvillisuustiedot (Vantaan kaupungin viheralueyksikön rekisteristä).

Tulevien tutkimusten tueksi tehdään luettelo selvityksen yhteydessä läpikäydyistä arkistomateriaalista ja materiaalin säilytyspaikoista.

Työn suorittajat:

- konsultti
- kaupunginmuseo avustaa historiallisen kuva-aineiston ja mahdollisesti jo olemassa olevan tutkimustiedon kartoituksessa museon omien arkistojen osalta
- kaupunkisuunnittelu avustaa kaavatietojen osalta.

5.2 Kenttätyö / inventointi

Selvitetään alueen, rakennusten ja pihojen nykytilanne paikan päällä tehtävien havaintojen perusteella. Arkkitehtuurin säilyneisyys selvitetään rakennuskohtaisesti ja täydennetään käsitys kohteen myöhemmästä muutoshistoriasta.

Verrataan alueen, rakennusten ja pihojen nykytilannetta vaiheessa 1 kartoitettuihin dokumentteihin. Kirjataan havainnot ja johtopäätökset raporttiin sanallisesti ja tarvittaessa taulukoin.

Otetaan riittävä määrä kuvia muun inventoinnin tueksi.

Kenttätyö tehdään sillä tarkkuudella kuin aluekokonaisuuden, rakennusten ja pihojen sekä puistojen suojeluarvojen määrittelyn kannalta on tarkoituksenmukaista.

Työn suorittajat: konsultti

5.3 Suojeluarvojen arviointi ja kuvaus

Konsultti kirjoittaa Kaivokselan (mahdollisesti osa-alueittain) suojeluarvoja luonnehtivan tekstin ja laatii asian kannalta tarkoituksenmukaisia karttaesityksiä. Tekstissä käsitellään inventoitavan alueen lisäksi Kaivokselaa osana lähiympäristöään ja seutua siinä määrin kuin sillä suojeluarvojen määrittämisen kannalta on merkitystä.

Kustakin rakennuksesta konsultti kirjoittaa lyhyen luonnehtivan tekstin sekä kokoaa raporttia varten lisäksi tarkoituksenmukaisen määrän kuvia, joiden perusteella on mahdollista saada käsitys kunkin rakennuksen arvokkaista piirteistä ja säilyneisyydestä (vrt. Havukosken inventointi). Tämän työn yhteydessä tapahtuva arviointi painottuu rakennushistorialliseen ja kaupunkikuvalliseen arvoon. Työhön ei sisälly kohteiden rakenneteknisten ym. säilyttämisedellytyksiin vaikuttavien tekijöiden selvittämistä.

Pihoista ja julkisista viheralueista ja niiden erityispiirteistä ja suojeluarvoista konsultti kirjoittaa lyhyet tekstit ja liittää niihin tarpeellisen määrän valokuva-aineistoa.

Työn suorittaja: konsultti

5.4 Raportin laatiminen

Konsultti kirjoittaa tekstit ja kokoaa materiaalin. Kaupunginmuseo ohjaa raportin laatimis- ja kokoamistyötä. Kaupunkisuunnittelu hoitaa raportin taittamisen ja julkaisun.